

Nr 651

Av herr **Bengtson m. fl.**, i *anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 119, angående riktlinjer för utbyggande av universitet och högskolor m. m.*

I proposition nr 119 har Kungl. Maj:t framlagt förslag till riktlinjer för utbyggnaden av universitet och högskolor. I propositionen förordas en utvidgad utbildning av civilekonomer från nuvarande intagning av 350 till 655 ekonomie studerande per år. Detta tal uppnås genom intagningsökning vid handelshögskolan i Stockholm från nuvarande 220 till 275 elever per år och vid handelshögskolan i Göteborg från 120 till 180 elever per år samt inrättande av en ny utbildningsanstalt anknuten till Lunds universitet med en beräknad årlig intagning av 200 elever. Däremot biträder departementschefen inte universitetsutredningens förslag om en utbildning av civilekonomer också vid Uppsala universitet.

Universitetsutredningen föreslog som riktpunkt en utvidgning av utbildningskapaciteten till 700 intagna elever per år. Denna ökning har företrädare för såväl intresseorganisationer som universitets- och högskolemyndigheter tillstyrkt i sina remissvar över universitetsutredningens förslag. De flesta remissinstanserna uttrycker till och med farhågor för att den föreslagna normen på längre sikt inte kommer att visa sig tillräcklig. Samhällets behov av civilekonomer bedöms vara så stort att utredningens rekommendation på denna punkt framstår som ett minimibehov på relativt kort sikt och att målsättningen måste vara en strävan att ytterligare öka utbildningskapaciteten. Departementschefen är tydligtvis i sitt yttrande också medveten om detta förhållande, och det är därför förvånande att propositionen inte uttalar att en civilekonomutbildning också bör förläggas till Uppsala i enlighet med utredningens förslag.

En väsentlig del av utredningens förslag beträffande civilekonomutbildningen var att denna skulle införas både i Uppsala och Lund. Därigenom skulle denna utbildning komma att meddelas på *samtliga* de universitetsorter, där undervisning meddelas för filosofiska och samhällsvetenskapliga examina. Härvid skulle inte bara en fullgod ekonomutbildning, helt likvärdig med den som ges vid de nuvarande handelshögskolorna, kunna meddelas utan man skulle också kunna skapa möjligheter till en ur många synpunkter värdefull breddning av utbildningen genom en nära anknytning till den vid universiteten bedrivna samhällsvetenskapliga utbildningen. En annan också mycket värdefull möjlighet skulle kunna skapas genom detta förslag, därigenom att studerande i samhällsvetenskapliga ämnen då skulle

få möjlighet att utbygga en pol. mag.-examen med speciella ämnen ingående i civilekonomutbildningen. På grund av att departementschefen endast förordar civilekonomutbildning vid tre universitetsorter och lämnar den fjärde — Uppsala — utanför, måste följderna på längre sikt bli, att denna universitetsort under dessa förhållanden inte kommer att kunna erbjuda lika goda utbildningsmöjligheter som de tre andra.

Universitetsutredningen hade antagit en fördelning av de ekonomie studerande med 40 procent i Stockholm, 30 procent i Göteborg och 15 procent i vardera Uppsala och Lund. Ur regional planeringssynpunkt framstår denna tänkta fördelning som lämplig. Enligt undersökningar som utredningen redovisat fördelar sig nämligen tillströmningen till universitetens fria fakulteter — huvudsakligen humanister enligt följande:

Uppsala	35 %	}	60 % ca
Stockholm	26 %		
Lund	26 %	}	40 % ca
Göteborg	14 %		

Dessa siffror kan betraktas som den "naturliga" tillströmningsfördelningen. De innebär att till regionen södra Sverige söker sig 40 procent av studenterna, medan 60 procent söker sig till mellersta och norra Sverige, regionen Uppsala—Stockholm. I propositionen föreslås en intagning på sammanlagt 380 elever till civilekonomutbildning i Lund—Göteborg, men endast 275 till Stockholm. Detta innebär att 60 procent av civilekonomerna kommer att utbildas i Sydsverige och endast 40 procent i mellersta och norra Sverige. Med hänsyn till de siffror som gäller för tillströmningen synes en sådan långsiktig utbildningsplanering inte tillfredsställande, och en utbildning av civilekonomer i Uppsala torde även ur denna synpunkt framstå som nödvändig. Till detta kommer att propositionen har accepterat utredningens tillströmningsberäkningar som lämpliga riktpunkter för generalplanarbetet för Uppsala och Lund, trots att man överfört de i dessa beräkningar ingående 100 nybörjarplatserna för ekonomie studerande i Uppsala till Lund (från och med år 1966/67).

En av anledningarna till departementschefens tveksamhet beträffande förläggandet av en civilekonomutbildning i Uppsala synes vara svårigheterna att tillräckligt snabbt få fram kompetenta lärarkrafter redan för den utvidgning av utbildningskapaciteten som förordas. Svårigheterna härvidlag kommer helt visst att bli stora och bör inte undanskymmas, men detta förhållande kan inte anses motivera att planeringen inte redan nu tar sikte på en civilekonomutbildning i Uppsala, vilket framstår som ofrånkomligt om behovet skall kunna fyllas och ter sig som ett naturligt led i utbildningsplaneringen under de närmaste åren.

Under hänvisning till ovanstående hemställes,
att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t uttala att
åtgärder vidtages i avsikt att åstadkomma en civilekonom-
utbildning anknuten till Uppsala universitet.

Stockholm den 27 april 1960

Torsten Bengtson

Valter Aman

Ebon Andersson

Erik Alexanderson